13/04/2021

Ωδή επικήδειος, σε ύφος προσωπικό, στον Νίκο Μαγγίνα

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Ωδή επικήδειος, σε ύφος προσωπικό, στον Νίκο Μαγγίνα υπό του Αρχιμανδρίτου Γρηγορίου Φραγκάκη, Αρχιγραμματέως της Αγίας και Ιεράς Συνόδου

«Οἱ ἐλαφροί ἄς μέ λέγουν ἐλαφρόν.

Στά σοβαρά πράγματα ἤμουν πάντοτε ἐπιμελέστατος.

Καί θά ἐπιμείνω,

ὅτι κανείς καλλίτερά μου δέν γνωρίζει Πατέρας ἤ Γραφάς, ἤ τούς Κανόνας τῶν Συνόδων.»

(Κ. Καβάφη, «Βυζαντινός Ἄρχων, ἐξόριστος, στιχουργῶν»)

Μέ τούς στίχους τοῦ Ἀπριλιάτικου ποιητῆ, πού, ἀπό τήν ὥρα πού τόν γνώρισα, ἔνιωθα ὅτι τοῦ ταιριάζουν, ἐπιλέγω νά συνθέσω, Σεπτῇ ἐντολῇ, λίγες «ἀράδες», σάν μιά ἀνοιξιάτικη ἀνθοδέσμη στό κατευόδιό του, σάν μιά φωλιά στό χελιδόνι πού ξαφνικά πέταξε κι' ἐπέστρεψε στό θάλπος τῶν ἀβραμιαίων κόλπων, σάν μιά ᾠδή, ὅπως τά τραγούδια πού ἄκουγε διαρκῶς καί ζητοῦσε: «στεῖλτο μου».

Ο Ν. Μαγγίνας, τοῦ Ἀναστασίου καί τῆς Ἀναστασίας, ἦταν Ρωμηός. Χαρά καί λύπη, δηλαδή, ἀνάμεικτα, στό βλέμμα, στίς σκέψεις, στίς κινήσεις, στούς τρόπους. Ἰδιότυπος. Μέ ὅλη τή σημασία τῆς λέξης. Κυρίως, διότι ἦταν ἄνθρωπος πού γνώριζε νά ἐκδαπανᾶται, χωρίς νά ἔχει καμμία ἀπαίτησι ἀπό τούς εὐεργετουμένους.

Χαριζόταν, δινόταν, προσφερόταν, ζοῦσε γιά τόν πλησίον, δέν γνώριζε τί σημαίνει ἱκανοποίησι τῶν προσωπικῶν ἀναγκῶν, θά μποροῦσε κανείς νά τόν χαρακτηρίσει «ἀνιδιοτελῆ» ἐάν δέν γνώριζε τή μεγάλη «ἰδιοτέλεια» τῆς ζωῆς του. Ο Ν. Μαγγίνας ἔζησε μιά ὁλόκληρη ζωή ἀφιερωμένη στό Φανάρι καί εἰδικότερα στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖο. Ὄχι στήν ἰδιότητα τοῦ Πατριάρχου. Ὄχι τόσο στόν θεσμό. Στό πρόσωπο αὐτό καθ'αὐτό τοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου. Αὐτή ἦταν ἡ μοναδική «ἰδιοτέλεια» πού τόν συνεῖχε ὡς ὕπαρξι. Ὁ Θεός γνωρίζει τήν ἀλήθεια ἀλλά πιστεύω μέσα μου ἀκράδαντα ὅτι πρόσωπο περισσότερο ἀφωσιωμένο στόν Πατριάρχη Βαρθολομαῖο ἀπό τόν Ν. Μαγγινα δέν ἔχει γεννηθεῖ. Λίγοι ὑποτακτικοί στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἀγαπήσει καί ἔχουν ἀφοσιωθεῖ τόσο ἀπόλυτα στούς πνευματικούς τους πατέρες. Ἕνας ἀπό αὐτούς εἶναι τό δίχως ἄλλο ὁ Ν. Μαγγίνας.

Γι'αὐτό καί ὁ Θεός τόν προίκισε μέ χαρίσματα πού εὔκολα δέν συναντάει κανείς. Θυσιαστικός. Ἄνθρωπος πού ἀφουγκραζόταν τό πρόβλημά σου, εἶχε τήν ἱκανότητα νά γίνεται «ἕνα» μαζύ σου καί νά σέ κάνει νά σκέφτεσαι αἰσιόδοξα, πώς ὅ,τι καί νά 'ναι, θά περάσει. «Ἐμεῖς θά κάνουμε προσευχή στήν Παναγία μας», ἔλεγε, «καί στήν Ἁγία Ἀκυλίνα καί ὅλα θά σιάξουν». «Δέν πτοούμεθα, ἀγαπητέ, δέν λυγίζουμε, ἔχουμε ἐλπίδα, βεβαίως, καί πίστι». Καί εἶχε πραγματικά μιά ἀνεπιτήδευτη πίστι, μιά πίστι πού συναντᾶ κανείς σέ ἀνθρώπους γνήσιους.

«Παρακαλοῦσε γιά βροχή μέ τήν ὀμπρέλα στό χέρι». Αὐτοῦ τοῦ φρονήματος ἄνθρωπος. Αὐτῆς τῆς στόφας. Ἡ καρδιά του, πού τόν πρόδωσε, ἐκδικούμενη τό ὅτι τήν ξόδευε ἀδιάκοπα, ἀσυλλόγιστα, χωρίς νά τή φροντίζει, ἦταν ζυμωμένη μέ δάκρυα, μέ κόπους, μέ ξενύχτια, μέ πίστι-ἐμπιστοσύνη στόν Χριστό, μέ ἀγάπη-λατρεία γιά τό Φανάρι καί τή Ρωμηοσύνη.

Εἶχα τό προνόμιο, μέ εὐάριθμα πρόσωπα, νά ἀνήκω στήν οἰκογένεια τοῦ Ν. Μαγγίνα. Κοντά του εὐεργετήθηκα ἀπεριόριστα. Στά πρῶτα μου βήματα στή διακονία, στούς πειρασμούς, στίς δυσκολίες, στά ἐμπόδια, στίς θλίψεις, στό πένθος, παντοῦ, ὁ Ν. Μαγγίνας ἦταν παρών ὄχι ὡς παρουσία ἀλλά ὡς πρόσωπο πού κοινωνοῦσε ὅ,τι εἶχε ἡ ψυχή τοῦ συνανθρώπου του. Σέ κοιτοῦσε μ' ἕνα βλέμμα πού ἔλεγε τόσα πολλά. Σοῦ ἔσφιγγε μέ ἕνα εὐγενικό δισταγμό τό χέρι. Σέ χτυποῦσε ἐλαφρά στήν πλάτη. «Ἐμεῖς συνεχίζουμε ἐμπρός», ἔλεγε. «Ἂν ἐγώ ἄντεξα ὅλα αὐτά τά χρόνια σέ ὅσα ἔχω περάσει καί ἔχω ὑπομείνει, κι' ἐσύ μπορεῖς νά ἀντέξεις», καί προσέθετε, «ἔχουμε ἀπό ἐπάνω ζωντανό Θεό πού μᾶς βλέπει, τί ἀνησυχεῖς;». Στίς χαρές μου, ὡς καί πρόσφατα, ἦταν ἐκεῖ!

Συγκινημένος. Μέ δάκρυα ἀγκάλιαζε, ψιθύριζε εὐχές, συμμετεῖχε μέ τήν ψυχή του, ἔδειχνε μιά στοργή καί μιά περηφάνεια πατρική, γονιοῦ πρός τό παιδί του.

Εἶχε καρτερία καί ὑπομονή. Μαρτυρική καί ὁσιακή. Χριστιανική ἐγκαρτέρησι. Ἔσφιγγε τό στόμα, πονοῦσε, μάτωνε τό μέσα του κι' ὅμως: ἡ μόνη τοῦ ἀντίδρασι ἦταν μερικές αὐθόρμητες ἐκφράσεις. Τίποτε περισσότερο.

Ὅλα τά κρατοῦσε γιά τήν καρδιά του, σάν νά αὐτοτιμωροῦνταν πού δέν μποροῦσε νά ἀγαπήσει περισσότερο ἀπό τό ἀπόλυτο. Ὅλους τούς ἄκουε, σέ κανένα δέν μιλοῦσε, δέν ἐκφραζόταν, κρατοῦσε τή λύπη γιά ἐκεῖνον ἐνῶ φρόντιζε σέ ὅλους νά μοιράζει χαρά κι' αἰσιοδοξία.

Ἦταν εὐγενής. Ἀρχοντικός. Ἀφειδώλευτος. Θά τό ὁμολογήσω: Δίπλα του ἦταν δύσκολο νά κυκλοφορήσεις ἔξω.

Ὅλο ἔμενε πίσω στή διαδρομή. Τόν ἔβλεπες νά στέκεται καί νά δίνει σέ κάθε ἐπαίτη πού ἔτεινε χεῖρα. Ἐλεήμων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἄνευ ὅρων καί ὁρίων. Συνέχεια ἔδινε. Θυμόταν τούς πάντες. Ἦταν παρών γιά τούς πάντες. Κανένα νά μή λυπήσει. Ὅλοι νά χαίρονται ἀπό τήν παρουσία του. Τοῖς πᾶσι τά πάντα. Ἡ παρουσία του χαρά καί τώρα ἡ ἀπουσία τοῦ θρῆνος.

Μαγγίνα,

Ὅσα νά γράψω γιά σένα-αὐτό εἶναι μιά πρώτη καί πρόχειρη ἐξωτερίκευσι-δέν θά

ἔχουν τέλος. Δέν ἔχω ξαναδυσκολευτεῖ τόσο πολύ στή συγγραφή. Μᾶς πονάει ὅτι ἔφυγες. Μᾶς πονάει πολύ. Ὄχι γιά σένα. Ἐσύ ἐπέστρεψες ἀπό τήν Πόλι τῆς Παναγίας στά ἄλυπα λιβάδια τῆς μόνης Βασιλείας. Μᾶς πονάει ὅτι μᾶς λείπεις καί θά μᾶς λείπεις ὅλο καί περισσότερο. Γιά μερικούς ἀπό ἐμᾶς ἤσουν ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς ζωῆς μας. Σέ νιώσαμε σάν ἕνα περιστέρι πάλλευκο πού μᾶς γλίστρισε μέσα ἀπό τά χέρια καί πέταξε ψηλά.

Ἡ ζωή στό Φανάρι θά κυλήσει καί χωρίς ἐσένα, ὅπως ἔμαθε νά κάνει αἰῶνες τώρα, νά κυλάει μέ μόνο μόνιμο τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό. Ὅμως, τίποτε πιά δέν θά εἶναι ἴδιο χωρίς ἐσένα. Φτωχύναμε πολύ.

Μόνο μιά χάρη τελευταία: ὅταν σέ ρωτᾶμε· «τί γινόμεθα, ἀγαπητέ; Πῶς πᾶμε;» μή μᾶς ξαναπαντήσεις: «ἐδῶ, ἀσχολούμεθα μέ τά διάφορα καί τά ἀτελείωτα, ἀντέχουμε, ὑπομένουμε!». Αὐτά ἄσε τα γιά ἐμᾶς, πλέον. Ἐσύ ἐτελειώθης! Δόξαζε τόν Τριαδικό Θεό πού λάτρευσες, ἀναπαύου, ξεκουράσου ἀπό τήν προσπάθεια τοῦ κόσμου, ἀπό τήν ἀγωνία, ἀπό τήν ταλαιπωρία, τό ἄγχος, ἀπό τό τρέξιμο, ἀπό τίς μέριμνες καί τίς φροντίδες.

Ἡ ἀγάπη μας, οἱ προσευχές μας, τά δάκρυά μας θά εἶναι τό ἔνδυμά σου «διά νά μή παρασταθῇς γυμνός καί τετραχηλισμένος, ἐσύ καί ἡ ζωή σου καί αἱ πράξεις σου, ἐνώπιον τοῦ Κριτοῦ, τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερῶν, τοῦ Τρισαγίου» (πρβλ. Ἀ. Παπαδιαμάντη, «Ἔρωτας στά χιόνια»).

ΠΗΓΗ: Fb Ecumenical Patriarchate